

Lausunto Kvisin ja Pohjois-Jorvaksen asemakaavaehdotuksista

Yleistä

Kaavoitukselle on haastava tehtävä säilyttää vanhan kulttuuriympäristön, luonnon ja Keskusmetsän kokonaisuuden arvot ja samalla saada asukkaat hyödyntämään hyvää julkisen liikenteen palvelutarjontaa. Valitettavasti asemakaavaehdotukset eivät anna tähän tyydyttävää ratkaisua. Ongelmat ovat luonnosvaiheesta vähentyneet, mutta kuten Uudenmaan ELY-keskus 2015 siitä totesi: *“... väljän asutuksen levittämiseen yleiskaavan M- ja MU- alueille ei kuitenkaan ole perusteita. Uudenmaan ELY- keskus katsoo, että aluetehokkuuden nostaminen kaava- alueella on mahdollista selvityksissä esitettyjen luonto- ja kulttuuriympäristö- arvojen vaarantumatta, ... Kaavaselostuksesta ei löydy perusteita myöskään melko laajojen MT- alueiden jättämiselle asemanseudun AO- kortteleiden väliin.”*

Yksi mielekäs ratkaisu olisi laatia ensin Keskusmetsän osayleiskaava, jotta Keskusmetsää ei supistettaisi eri kaavoissa pala kerrallaan. Mikäli tekeillä oleva Keskusmetsä-suunnitelma tehdään hyvin antaa se pohjan tällaiselle työlle. Suunnitelma tulisi saattaa loppuun ennen kuin asemakaavaehdotusten kanssa voi edetä.

Kvisin ja Pohjois-Jorvaksen kaavaehdotuksissa esitetään täydennysrakentamisen lisäksi uusien alueiden käyttöönottoa. Etäisyys julkisen liikenteen pysäkeistä on yli kilometrin, eikä Jorvaksessa tai Kvissä ole omaa palvelutarjontaa, joten nämä käytännössä näiden alueiden asukkaiden päivittäinen liikkuminen olisi pitkälti yksityisautojen varassa.

Luontoselvityksen johtopäätöksiä tulisi noudattaa pikemminkin varovaisuusperiaatetta noudattaen - eikä niinkuin nyt on tehty ehdottamalla rakentamista jopa alueelle, joka on luontoselvityksessä määritelty hyvin tärkeäksi alueeksi säilyttää. Vasikkahaassa ja muualla Pohjois-Jorvaksen ja Kvisin asemakaava-alueilla nämä sekä tärkeiksi määritellyt alueet tulisi suojella. Kartta alueista Pohjois-Jorvaksen asemakaavan selostus kuva 11 s. 21.

Kaavaluonnoksista puuttuvat ilmastovaikutusten- ja luontovaikutusten arvioinnit sekä hulevesisuunnitelma. Ennen kaavojen seuraavaa käsittelyvaihetta on tarpeen tehdä nämä ja noudattaa niistä tulevia suosituksia.

Luontoselvityksistä ei ole vedetty riittäviä johtopäätöksiä, selvityksiä puuttuu

Asemakaavan sisältövaatimusten mukaan luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä

erityisiä arvoja saa hävittää. Laajaa Keskusmetsää, uhanalaisia lajeja sekä muita luontoarvoja voidaan pitää luonnonympäristöön liittyvinä erityisinä arvoina, joita ei saa hävittää. Kunnan teettämien luontoselvitysten lisäksi liitteet 1 ja 2.

Vastine lausuntomme lintu- ja lepakkoselvityssvaatimuksiimme on pöyristytävä: *“Linnusto- ja lepakkoselvitystä ei ole tehty, koska sitä ei ole viranomaisien kanssa käydyissä neuvotteluissa edellytetty. Kaavaehdotuksissa on merkittävä määrä viher- ja metsäalueita, jolloin em. lajien elinolosuhteille soveltuvia alueita säilyy.”* Kun ei ole selvityksiä, niin ei ole tietoja mitä lajeja em. lajiryhmistä alueilla esiintyy ja onko niille soveltuvia alueita säilyvillä alueilla, ei em. johtopäätöksiä voi vetää.

Suomen kaikki lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja. Ne kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin, joiden levähdys- ja lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Euroopan lepakoidensuojelusopimus (EUROBATS) velvoittaa huolehtimaan lepakoiden suojelusta mm. kartoituksia lisäämällä ja pyrkimällä säästämään lepakoille tärkeät ruokailualueet.

Linnuista alueilta on tavattu erittäin uhanalainen hömötiainen sekä vaarantuneet töyhtötiainen ja pyy, jotka kaikki ovat viime vuosina erittäin vahvasti taantuneita vanhojen metsien lajeja. Taantuminen johtuu vanhojen metsien häviämisestä, joten ainoa keino lajien yksilömäärien säilyttämiseen edes nykyisellään on kaikkien ko. lajeille soveltuvien elinympäristöjen säilyttäminen. Liitteet 1 ja 2.

Pohjois-Jorvaksen kaavaselostus s. 20 todetaan: *“Luontoselvityksessä [Keironin, Kirkkonummen kunta, Jorvaksen kaava Luontoselvitys 2012 - 2013] suositellaan, että maankäytön suunnittelussa säilytetään suurempia luontokokonaisuuksia ja rakennetaan muu alue tiiviimmin kuin että levitetäisiin asutusta laajalti ja siten pirstotaisiin yhtenäiset luontokokonaisuudet pieniksi palasiksi...”* Tästä ei kuitenkaan vedetä ilmiselvää johtopäätöstä, joka luontoselvityksessäkin on *“Suosittelemme säilyttämään Vasikkahaan-Inkilän arvokokonaisuuden rakentamattomana luonnon ydinalueena, joka toimii osana ekologista verkostoa (kartta 6) [Pohjois-Jorvaksen asemakaavan selostus kuva 11 s. 21]. Metsästä tulee säilyttää ekologinen yhteys Hemträsketin suojelualueelle. Ekologisen verkoston käytävämäinen osuus Vasikkahaasta länteen tulee myös säilyttää rakentamattomana ja riittävän levyisenä metsäalueena.”* **Luontevimmin tämä toteutuu suojelemalla ko. kartassa “hyvin tärkeä alue säilyttää” ja “tärkeä alue säilyttää” -merkityt alueet Pohjois-Jorvaksen ja Kvisin asemakaava-alueilla.**

Luo-alueita on ehdotuksessa kiitettävästi, mutta pelkkä arvokkaimpien alueiden säästäminen ei riitä, koska kaikki moninkertaistuva käyttöpaine siirtyy niille. Puhumattakaan, että osa “tärkeä alue säilyttää”, jopa “hyvin tärkeä alue säilyttää” -luokitelluista alueista olisi jäämässä rakentamisen alle.

Tiivistämistä enemmän lähemmäs juna-asemaa ja bussipysäkkejä

Vaikka joukkoliikenteen palvelutaso on hyvä kaava-alueiden eteläosissa, se tuskin riittäisi saamaan Keskusmetsään kaavailtujen kortteleiden 3130 - 3143 ja 3103 -3113 asukkaita joukkoliikenteen käyttäjiksi. Koska etäisyys juna-asemille ja linja-autopysäkeille kaava-alueen pohjoisosista eli Keskusmetsään kaavailusta kortteleista 3130 - 3143 ja 3103 -3113 on niin pitkä, että erittäin todennäköisesti asukkaat tulisivat kulkemaan päivittäisiin menoihinsa pääosin yksityisautoilla. Esimerkiksi Östersundomin kaavoituksessa Helsingin kaupunki on käyttänyt 0,7 km metron läheisyyden /käytettävyyden mittana. Keskusmetsän sisällä olevista kortteleista pysäkit olisivat yli kilometri päässä, harvempi vuoroväli vaatii enemmän turvamarginaalia matka-aikaan ja lisäksi lähipalvelut kuten kaupat ja päiväkodit ovat vielä kauempana. Tällainen yksityisautoiluun

pohjautuvan rakentaminen on Hinku-tavoitteiden vastaista.

Uudenmaan ELY-keskus on vuonna 2015 antamassaan lausunnossa katsonut, että aluetehokkuuden nostaminen kaava- alueella juna-aseman ja bussi pysäkkien läheisyydessä on mahdollista selvityksissä esitettyjen luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen vaarantumatta.

Rakentaminen pois Keskumetsästä - lähemmäs julkista liikennettä

Katsomme, että rakentaminen tulee poistaa Pohjois-Jorvaksen kortteleista 3130 - 3143, koska ne

- ovat Keskumetsässä
- kuuluvat kokonaisuudessaan Keironin, Kirkkonummen kunta, Jorvaksen kaava Luontoselvityksen 2012 - 2013 arvokokonaisuuteen "tärkeä alue säilyttää", osittain jopa "hyvin tärkeä alue säilyttää".
  - kaikki näin merkityt alueet Pohjois-Jorvaksen ja Kvisin asemakaava-alueilla tulisi suojella ks. edellä
  - ympäristöyksikkö on havainnut liito-oravan kolopuun suunnitellun korttelin 3143 paikkeilla
  - erityisesti luontoselvityksen maakunnallisesti arvokkaaksi tunnistettu alue (kuvio 38) ja siihen liittyvä paikallisesti erittäin arvokas (kuvio 37) tulisi merkitä suojeltaviksi
  - Autioniityn- ja Vasikkahaanteiden väliin jääväksi piirretty metsikössä on kiitettävästi luo- ja liito-oravan elinpiiri merkintöjä. Tiheät kävelytiet ja koirapuisto eivät sovi tälle luonnoltaan herkälle alueelle. Tarkoittaahan koirapuisto käytännössä hiekkakenttää, jollaisen sovelias paikka on nykyisillä tai entisillä pelloilla.
  - Autioniityntien pohjoispään länsipuolella VL-alueelta näkyy huonosti luo-merkintä, viivat mahdollistavat monenlaiset tulkinnat
- kuten Uudenmaan ELY-keskuskin on lausunnossaan todennut mm. " *Nyt esitetyssä muodossa VEI- vaihtoehdon mukaiseen väljän asutuksen levittämiseen yleiskaavan M- ja MU- alueille ei kuitenkaan ole perusteita.*" Vaikka nyt esitetyssä luonnoksessa ko. asutusta on pienennetty, vasta sen poistaminen kokonaan voi tehdä asemakaavasta hyväksyttävän
- ovat yleiskaavan vastaisia.

Katsomme, että rakentaminen tulee poistaa Kvisin kortteleista 3103 - 3113, koska ne ovat Keskumetsässä ja yli kilometrin päässä julkisen liikenteen pysäkeiltä, eli niissä asuminen olisi pitkälti yksityisautoilun varassa.

Korttelikohtaiset kommentit ja pieniä huomioita

- Korttelin 3094 pohjoisosan lahokaviosammalen ydinalue, erittäin tärkeä esiintymä, estää rakentamisen
- Kortteli 3091 on lahokaviosammaleen ydinalueella. Lähempänä viereistä Kvisinpolun ja Kvisintien risteystä, ei ole luontoarvoja, jotka estäisivät rakentamista.
- Rakennusalan raja -merkintä tulee siirtää pois luo-alueelta korttelin 3099 tontin 4 pohjoisosassa.
- Rastlösanmäen luo-alueen merkinnän eteläreuna puuttuu, alueen olisi hyvä piirtämättömiltäosin rajautua etelässä korttelien rajoihin.
- Kaavamääräys "säilytettävän ja/tai istutettavan puuston alue" tulee muuttaa muotoon "alue, jonka olemassa oleva puusto säilytettävä, sen puuttuessa istutettavan puuston alue". Tämä on erityisen tärkeää kortteleissa, jotka rajautuvat luo-alueisiin kuten 3118 ja 3090.

- Kaava-alueella tulisi hyödyntää jo olemassa olevia polkuja ja teiden pohjia, ei rakentaa uusia väyliä, ei varsinkaan liito-oravan kannalta tärkeille alueille eikä luo-alueille. Myös metsäntuntu ja samalla virkistysarvo kärsii liian tiheästä reittiverkostosta.
- Kaavamääräyksissä tulee sallia aurinkopaneelit ja muut energiantuotantorakenteet kuten esimerkiksi Bjönsinmäen kaavassa.

Kirkkonummella 4.6.2012

Kirkkonummen ympäristöyhdistys

Laura Räsänen pj. Riitta Hukkanen siht.

Liite 1. Eetu Paljakka (2021): Kirkkonummi Kvis & Jorvas kaava-alueiden linnusto, Tiira-tietokannan ja omien havaintojen perusteella

https://docs.google.com/spreadsheets/d/13SVIZM_PjaC1zUJq8Yy_h47IwUDirBtv9mNOXmxY4JM/edit?usp=sharing

Liite 2. Olli Manninen, Sofia Koistinen ja Nico Niemenmaa (2021): Maastoraportti Kvisin ja Pohjois-Jorvaksen asemakaavaehdotuksen alueelta.